

Opdræt af karpesfisk & karpelaks

Af Hans Ole Kofoed

For 40 år siden (1983) havde jeg ikke mindre en 15 akvarier i baggangen, i dag bryggeset. Jeg havde fået bygget mig en ionbytter, som kunne lave blødt vand. Her opdrættede jeg flere barbe- og tetraarter. Det var spændende og dejlig tid.

Jeg fik nyt job, og tiden var ikke længere til det, så akvarierne blev nedlagt og det blev "kun" til et enkelt planteakvarie i stuen.

Interessen har altid ligget der, og som pensionist har jeg nu fået mere tid.

Billede fra Venstebledet 1983

I dag har jeg indrettet mit kontor. Med begrænset plads, må man udnytte hver en kvadratmeter. Jeg har kun et 7,5 m² kontor, hvor antallet af akvarier vokser, og skrivebordspladsen, samtidig er blevet mindre.

Min reol består af
3 stk. 100 liters og 5 stk. 75 liters akvarier,
2 stk 37 liters akv.
Desuden
2 stk 30 liters akv.
4 stk 12 liters akv.

Her har jeg koncentreret mig om forskellige maller.

Trangen til at opfodre en flok barber eller tetraer ligger og ulmer. Efter flere har beundret mine purberbarber i selvsakvariet, go ikke rigtig kendte dem er tiden kommet til at få nogle af de god gamle klassiske akvariefisk gjort populære igen.

Så mit Nytårsforsæt her i 2024 er at opdrætte nogle af vores gode gamle klassiske akvariefisk igen. Jeg har anskaffet mig et omvendt Osmoseanlæg, så jeg kan lave mit eget bløde vand.

Indretning af legeakvarie

Alle Barber og Tetra arter er slemme ægrøvere, derfor skal æggene beskyttes på en eller anden måde. Mange incl. Mig selv har tidligere benyttet en legerist. Desværre skete det ofte, at en af de voksne fisk under kammens hed kom under nettet.

Jeg har i stedet nu fremstillet et lille legeakvarium, hvor bunden er et plastiknet, hvor maskerne er for små til at legeparret kan komme igennem den, mens æggene uden problemer kan falde igennem og ned i opdrætsakvariet. Akvariet sænkes ned og hænger med nogle stivere på opdrætsakvariet.

Nogen vælger et legeakvarie med bundlag, hvilket jeg ikke selv gør. Jeg anbringer derimod et varmelegeme og en fint perlende luftsten.

Som legesubstrat kan anvendes en tot Eheim FIX filtermateriale bestående af ganske fine tråd af et plastmateriale. Det har den fordel frem for finløvede planter, at det kan bruges igen og igen og kan rengøres efter hver leg.

Fintløvede planter har også med at forurene vandet og dermed give skimlede æg.

Man kan også anvende en garnmobbe. Man laver en garnmobbe af acrylgarn som bindes fast til en korkprop. Den minder fiskene om rødder fra en flydeplante.

Eheim Fix filtermateriale.

Vandet

Som en tommelfingerregel opdrættes de fleste barbe-arter på mellemhård vand. Det betyder, at jeg tager 2/3 blødt vand og 1/3 vand fra det akvarie, fiskene kommer fra. For Karpelaks (tetraer) og rasbora-arter må du læse kravene for de enkelte arter. Mange af disse kræver blødere og surt vand.

Udvælgelse af avlsfisk

Udvælgelsen af avlsfiskene skal ske omhyggeligt. Generelt skal udvælgelse ske blandt ungdyr. Hunnen skal være stor og rognspændt medens hannen skal være livlig—begge parter skal være smukke og stærke i farverne og selvfølgelig have alle de artstypiske tegninger og farver, der er for den pågældende art. Dyr med svage eller manglende tegninger og mønstre skal man ikke avle videre på.

Forspil

Mange Puntius-arter leger parvis. Det kan med mange arter være nødvendigt at udskifte det ene af avlsdyrene, hvis en gensidig sympati ikke opstår.

Jeg har gode erfaringer med, at damen kommer i Legeakvariet et døgn før hannen.

Oliotius oligolepis

Da vandet i legeakvariet er blødere end opholds-akvariet skal fisken langsomt tilvendes det nye vand.

Jeg tager fisken op i en beholder med ganske lidt vand fra dets akvarie, og langsomt lidt ad gangen kommer der vand i beholderen fra legeakvariet. Til sidst lukkes fisken langsomt ud i legeakvariet.

Akvariet dækkes halvt til, så lyset ikke er for skarpt.

Legen

Legen begynder normalt om morgenen efter at de er blevet forenet, med at avlsparret svømmer hektisk rundt i legeakvariet, men når legen begynder sker det som regel i ”planterne” hvor æggene afgives. Nogle arter presser sig under legen med hinanden i det øjeblik hvor æg og sæd afgives, medens andre afgiver øg/sæd som en sky i det frie vand.

Æggene synker mod bunden og medens en del på vejen ned klæber fast i substratet, vil de fleste æg falde ned gennem bundens net.

Efter legen

Når legen er overstået, der ligger æg på bunden af akvariet, fjernes avlsparret og legeakvariet. Man hiver ganske roligt selve legeakvariet op med fisk og legesupstralt.

Legesupstralet lægges ned i opdrætsakvariet, så man er sikker på at få alle æggene med.

Afdækning og klækning

Nu mørklægges akvariet med f.eks sort plastik indtil ungerne er fritsvømmende.

Æggene lækker efter 30-36 timer og de meget små og nærmest glasklare larver hænger på sideruderne i de næste 4-5 døgn mens de fortærer deres blommesæk.

Fodring

Når ungerne er fritsvømmende fjernes tildækningen og fodringen kan begynde. Det er også her jeg starter et lille luftdræven skumfilter op. Det blev monteret da jeg fjernede legeakvariet med avlsparret.

Ungerne er stadig ganske små og kan kun tage det fineste foder.

I de første dage kan man bruge hårdkogt æggeblomme. Den hårdkogte æggeblomme kommes i et lommeterklæde og dyppes i en kop vand fra opdrætsakvariet og det "uklare" vand benyttes til foder. Også det fineste tørfoder, f.eks Mikromin kan bruges, og her hælder man smule af støvfoderet i et fugtet net og bevæger det forsigtig frem og tilbage i vandoverfladen, medens det fine foder igennem nettet fordeles i vandet.

JBL har udviklet et flydende foder til brug for helt nyklækkede fiskeunger.

Efter 8-10 dage (alt efter art) er ungerne store nok til at tage friskklækkede Artemia nauplier.

Nauplier af Artemia salina

Nauplier af Artemia salina er kun 0,5 mm store og har et stort indhold af næringsstoffer og er derfor velegnet til opfodring af fiskeyngel. De ældre fisk vil også elske dem, og kan være en metode til at få dine fisk til at sætte rogn.

Artemia er utroligt lette at lave, man køber blot nogle tørrede æg hos akvariehandleren. Her skal du passe på, for klækkeprocenten kan være lille grundet opbevaringen af æggene i forretningen. Jeg har bedst erfaring med at købe en større portion, læg det i en lufttæt beholder i fryseren. Have en lille dåse med æg som du tager af til dagligt, som opbevares i køleskabet.

Der er ingen grænser for hvor flotte og avancerede klækkere man kan lave *Mit artemia klække- og foderskab* eller købe, men den simpleste kan man passende lave af en 1 ½ liters Colaflaske.

Man fylder flasken halvt op med almindeligt lunkent postevand. Derefter tilsætter man en spiseske køkkensalt og fører en luftslange uden luftsten helt ned i bunden af flasken; og så godt med luft på, når saltet er opløst, skal du tilsætte en lille teskefuld med artemia-æg.

Efter 24-36 timer begynder æggene at klække. Jo lunere de står, jo hurtigere klækker æggene. Når du skal til at fodre med de nyklækkede artemia hiver du blot luftslangen op af flasken, og lader den stå i ro i 5 til 10 minutter; så vil alle de klækkede æggeskaller samles sig i overfladen, og artemiaen vil samles i stigende mængder mod bunden. Du kan nu stikke en luftslange eller en pipette ned nær bunden af flasken og suge lidt vand fyldt med artemia op og si dem gennem en artemiasig, som kan købes hos

dyrehandleren. Vandet hælder du tilbage i flasken og sætter luften til igen; for artemiaen kan ikke tåle at være for længe uden luft. Derefter skyller du ganske svagt artemiaen i sien, og kan nu fodre din fiskeyngel.

Du skal ikke lave for store portioner artemia på én gang, for de mister hurtigt deres foderværdi; du må hellere sætte en ny flaske over hver anden dag, så du har friskklækkede artemia hele tiden.

Vandskift

Da ungerne skal fodres mange gange om dagen, må man sørge for at tilpasse mængden så vandet ikke forurennes, men derudover bør man allerede meget tidligt lave ganske små delvise vandskift. Hvis ikke artemia er ædt, vil der forefindes mange døde artemia, så du skal slamme op næsten dagligt.

Når ungerne er blevet større, skal man udskifte ca. halvdelen af vandet 1-2 gange om ugen.

Sortering

Du kan nok ikke undgå, at der kommer enkelte "skæve" individer blandt dine søde fiskebørn. Her gælder det om, at sorterer disse fra. Det er nemmere at aflive fiskeunger frem for at vente til de bliver store.